

In Nederland staat ongeveer 2000 hectares buxus aangeplant. Buxus was heel veel jaren een soort ideale schoonzoon. Nooit ziek en breed inzetbaar, visueel aantrekkelijk en bovendien goede verdiensten. Aan dat imago van onkwetsbaarheid lijkt een eind gekomen te zijn. Cruciale vraag is of dit consequenties gaat hebben voor de populariteit van buxus bij de consument. Het andere vakblad voor de boomkwekerij discuteert met een aantal kwekers over de inmiddels gevreesde buxusziekte: *Cylindrocladium buxiola*.

Auteur: Hein van Iersel

Buxus kweken is topsport

Geen absolute garanties voor een Cylindrocladium-vrij product

Adrie van Dun

Tijdens de afgelopen GrootGroenPlus kwam het bericht naar buiten dat onze nationale tuinkabouter Rob Verlinden vraagtekens heeft gezet bij de populariteit van buxus. Buxus zou uit zijn en de trends uit Engeland zouden wijzen op lossere informele tuinen met voornamelijk vaste planten in plaats van buxus. Verlinden zou daarnaast in zijn programma aandacht gaan besteden aan de ziekte *Cylindrocladium*. In boomkwekerijkringen leidde deze opstelling van Verlinden tot de nodige opwinding. Terwijl Verlinden zich enerzijds fors door de sector zou laten sponsoren, tast hij anderzijds door zijn opstelling de marktpositie van individuele buxuskwekers aan.

Adrie van Dun, buxuskweker in Strijbeek, relateert deze opmerkingen: "Verlinden heeft volgens mij nooit iets gezegd over de ziekte en heeft

alleen zijn mening gegeven over de trends."

Volgens Van Dun is er daarom niet zoveel mis met die opstelling van Verlinden. "Trends signaleren is zijn vak. Het gaat pas fout als hij zegt je mag geen buxus planten."

Buxuskweker Werner van de Geijn uit het Gelderse Bemmelen ziet het niet zo zwaar: "Buxus is gewoon de ideale plant voor haagjes en de afzet naar Nederland is zo ontzettend klein." Ook Van Dun is niet bang voor de marktpositie van buxus: Het gaat hier geweldig, wij kunnen het spul niet aangesleept krijgen. "

Openheid

Dat er iets aan de hand is erkennen overigens alle geïnterviewde kwekers en teeltadviseurs. Anderzijds zijn met name kwekers teughoudend

om publiekelijk hun mening te geven over de ziekte uit angst dat ze daarmee hun eigen handel kapot maken. Simon van Houwelingen, teeltadviseur bij Cultus Agro Advies snapt die angst, maar is het er niet mee eens: "Juist door er met elkaar over te praten en ervaringen te delen kunnen we leren hoe we de ziekte beter kunnen beheersen." Dat veel kwekers de stap naar openheid niet durven zetten blijkt uit de opmerking van een vertegenwoordiger bij een groothandel in bestrijdingsmiddelen. Hij heeft naar eigen zeggen 25 kwekers gebeld om ze aan dit artikel mee willen werken. Niet een durft de uitdaging aan. De kwekers die wij als vakblad overigens zelf benaderen, zijn allemaal opvallend open over de ziekte en leveren alle medewerking.

Niks aan de hand

Niet alleen de opstelling van Verlinden heeft onder kwekers voor de nodige verbazing gezorgd. Een artikel van René Jochems, Jan van Lavieren en Wilma Windhorst (De Boomkwekerij, week 38) dat helemaal de andere kant opslaat, kan ook op weinig goedkeuring rekenen. Adrie van Dun is van mening dat het Boomteeltkenniscentrum met het artikel beweert dat *Cylindrocladium* geen probleem hoeft te zijn. Van Dun vindt dat gevaarlijk: "Wij doen alles om de ziekte onder controle te houden en doorgaans lukt dat ook, maar een garantie geven is onzin." Adrie van Dun: "Buxus kweken is topsport. Je

moet dag in dag uit alert blijven en zelfs dan heb je geen absolute zekerheid dat de ziekte niet uitbreekt."

Ook Simon van Houwelingen van Cultus en Bram van Bommel, teeltadviseur bij potgrondbedrijf BVB Euroveen, scharen zich achter de kritiek op het artikel van Jochems dat *Cylindrocladium* zou bagatelliseren. Van Bommel: "Met goede modellen om de ziekte te controleren kom je weliswaar een heel eind. Vergelijk het maar met de bestrijding van schurft in de fruitteelt, Je komt een heel eind, maar garanties zijn er niet."

Wie het verhaal van Jochems, Van Lavieren en Windhorst in *De Boomkwekerij* goed doorleest en vergelijkt met de aanpak van Van Dun kan niet anders dan concluderen dat hun aanpak grotendeels gelijk is. Van Dun zit sinds tien jaar in de buxus en kweekt alleen maar haagplanten in de grotere maten. "Tien jaar geleden was alles makkelijk en spotten we misschien een of twee keer per jaar tegen schimmel. Nu spuiten we wel 10 keer zoveel en moet je om succesvol te zijn 24 uur per dag alert zijn. "Van Dun kweekt buxus op een kleine 40 hectares en huurt zelfs een ZZP'er in om zijn gewassen te controleren. Verder is Van Dun naar eigen zeggen de eerste die, door onderdoor spuittechniek, de bestrijding tot onderin het gewas weet uit te voeren. Bij *Cylindrocladium* is het van belang dat je het spuitmiddel diep in de plant laat doordringen. Dat is in het dichte gewas van een buxusstruikje niet altijd makkelijk."

Werner van de Geijn zegt daarover: "Wij kweken vooral vel buxus in P9 of als setjes van tien struikjes. De handel ziet graag een volle tray, maar als je alleen naar de ziekte zou kijken, zou een wat minder gesloten struik beter zijn."

Simon van Houwelingen

Werner van de Geijn

Bram van Bommel

Bladnatperiodes

Cylindrocladium is vooral een probleem in weken met een lange bladnatperiode. Wat dat betreft is 2010 een slecht jaar geweest. Het zou ook zo kunnen zijn dat we in 2011 hoegenaamd geen problemen hebben. Simon van Houwelingen reageert daar heel gevat op: "Dat klopt, maar met die constatering kun je niets doen. Dat is hetzelfde als zeggen dat je in 2011 mogelijk geld gaat verdienen."

Vanwege de bladnatperiodes is de ziekte vooral een probleem in de volle grond. In de kas is het makkelijker om het gewas droog te houden. Hoewel ook hier geen garanties lijken te bestaan.

In de winter kunnen de RV-waarden in kassen pijlsnel oplopen en ook dan tot ziekte-uitbraak leiden. Vanwege het verschil in teelt in de kas en in de volle grond, wordt bij sommige grote retailers wel gedacht over een product dat alleen in de kas wordt geteeld. Van Dun is daar sceptisch over. Een kas geteeld product zal veel duurder zijn. Buxus is daarnaast prima te kweken in de volle grond. Buxuskweker Werner van de Geijn heeft de stap wel al gemaakt. Hij kweekt alleen in de kas, maar is wel bezig met de aanleg van een 5.000 meter groot containerveld om buiten buxus in pot te kweken.

Kwaliteit

Er wordt bij massateelten vaak gesproken over wurgcontracten en een onderdanige positie van de kweker. Het is opvallend dat zowel Van de Geijn als Van Dun dat beiden niet benamen. Natuurlijk is de teelt van buxus in P9 zwaar concurrerend, maar het gaat niet meer om de laatste cent. Werner van de Geijn: "De handel zoekt naar goede partners op wie ze kunnen vertrouwen en dan gaan ze niet om een cent naar een ander." Van Dun is het daar hartgrondig mee eens. Hij wijst naar een partij zware buxus-haagplanten en zegt: "Dit product kweken we af in de pot voor het komende voorjaar. Dit is een product wat niemand anders kan leveren en dat weet mijn Zwitserse afnemer ook."

Wat de handel en de afnemers wel steeds meer gaan eisen is een verklaring dat het product vrij is van *Cylindrocladium*. Simon van Houwelingen. "Dat is heel mooi en waarschijnlijk ook logisch, maar het zegt allemaal niet zoveel. Een gewas dat visueel vrij is van *Cylindrocladium* kan na wee dagen in transport helemaal vol zitten."

Hygiëne

Dat er geen absolute garanties zijn op een *Cylindrocladium* vrij product, wil voor alle geïnterviewden niet zeggen dat er niets gedaan kan worden tegen de ziekte. Het begint eigenlijk met het steken van de stek. Van Dun en Van de Geijn kopen - heel toevallig - doorgaans bij hetzelfde stekbedrijf Wilbert's Buxusstek in Gendt. Van Dun heeft het idee dat dit bedrijf goed en schoon werkt en een stek aflevert die optimaal weerbaar is tegen de ziekte. Bij het bedrijf van Van de Geijn moeten alle bezoekers hun schoenzolen eerst desinfecteren op een vloestofmat voordat ze de kas in kunnen. Van de Geijn: "Op het moment dat mensen met stekken bezig zijn moeten de handen gedesinfecteerd worden."

Een wijs besluit van Van de Geijn: "Elke maatregel die je hierin neemt, werkt mee aan risico uitsluiten. Het heeft te maken met een stuk professionalisering van de Boomkwekerijsector."